

Brussel waar linkse groepen uit het verzet weigerden hun wapens in te leveren, bracht wat in Eindhoven was gebeurd, een schok teweeg bij de Nederlandse autoriteiten in Brussel en Londen. De eerste berichten van Anep waren ietwat overdreven geweest. Ze worden weerspiegeld in wat Radio Oranje op de avond van 21 november berichtte:

'De arbeiders van alle fabrieken in Eindhoven, de fabrieken van Philips inbegrepen, hebben vandaag om twaalf uur de werkplaatsen verlaten voor een proteststaking van twaalf uren ter ondersteuning van hun eisen voor meer voedsel. Ook de directie verliet de fabrieken uit sympathie voor de demonstratie van de arbeiders. De arbeiders kwamen tezamen op het van Eeden-plein waar toespraken werden gehouden. Morgen zullen zij, hoewel verdere actie wordt overwogen, naar hun werk terugkeren. Zij beseffen dat er transportmoeilijkheden zijn maar zijn van oordeel dat de situatie verbetering behoeft.'

In het bezette Noorden waar de rantsoenen gevoelig waren gedaald en de Duitsers harder optraden dan ooit, vernamen velen dit alles met verbazing, ja met ergernis. 'Het gebruik van zulk een middel' (staken), 'dat in directe zin schade toebrengt aan de Geallieerde oorlogvoering' (een dergelijke schade was in Eindhoven niet toegebracht) 'is te allen tijde ongeoorloofd', vond *Trouw*.¹ 'De spoorwegstaking is onze glorie, de Philips-staking is onze smaad', oordeelde *Je Maintiendrai*.² *Slaet op den Trommele* schreef:

'Nu durven ze weer!' is de eerste reactie op het domme optreden van de stakers, die misschien voor kort nog gedeeltelijk voor de Moffen werkten en het toen *niet* durfden. Dom, omdat deze staking zelf de voedselpositie niet kan verbeteren, integendeel: nu moet er vlak achter het front gewerkt worden voor *onze* zaak en iedere stilstand in dit werk verlengt de oorlog en dus ook de voedselnood.

Laf is deze speldeprik in de rug van de Geallieerde soldaten . . . Wij schamen ons! Verontwaardigd Nederland vraagt van onze regering een sterke hand om deze onverkwikkelijkheden tegen te gaan.³

Het Parool schreef milder ('Ook al is de staking 'niet kwaad bedoeld', zij lijkt ons geen fraai gebaar⁴), *Vrij Nederland* herinnerde aan het stakingsrecht (maar: 'De nood moet wel zeer hoog gestegen zijn en men moet *absolute zekerheid* hebben dat het *anders kan*, om vlak achter de meest

¹ *Trouw*, II, 18 (dec. 1944), p. 5. ² *Je Maintiendrai*, V, 6 (dec. 1944), p. 1. ³ *Slaet op den Trommele*, 48 (26 nov. 1944), p. 2. ⁴ *Het Parool*, 75 (28 nov. 1944), p. 2.